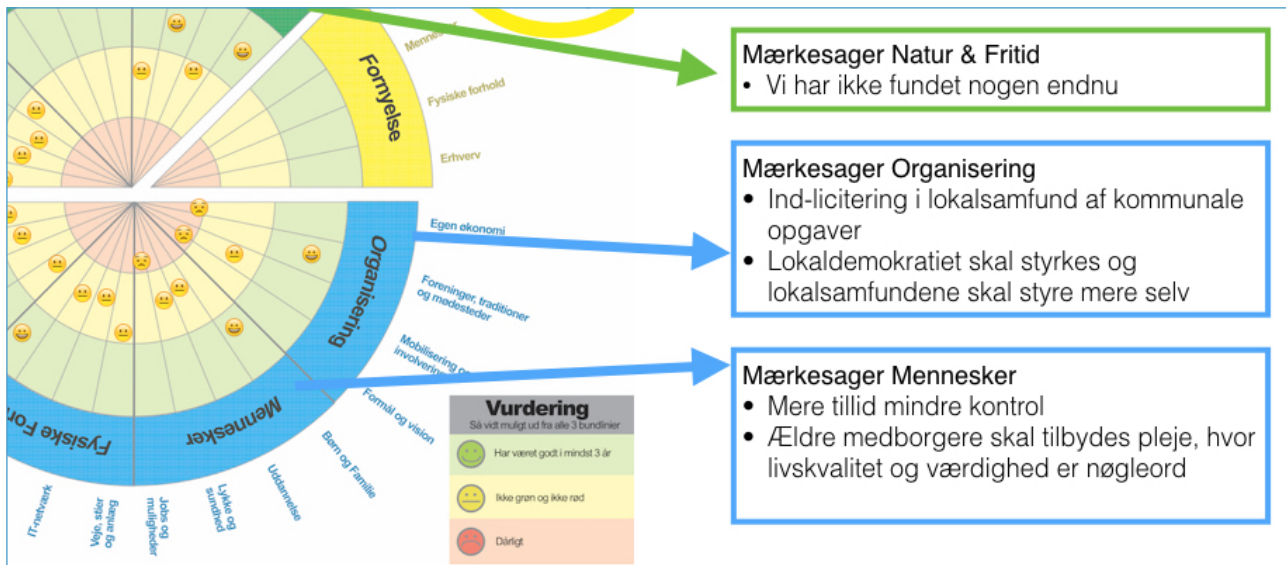

Kapacitet: Organisering af lokalsamfund

Denne beskrivelse er en del af Alternativet Odsherred politikudvikling 1.0, og er en del af en større analyse, som er illustreret her:

Alternativets mærkesager

Vi tror på, at lokalsamfundene skal organisere sig for at blive aktivt medskabende for social, miljømæssig og økonomisk bæredygtighed og derved tiltrække beboere, der vil nyde og yde til vores særkender.

Lokaldemokratiet skal styrkes og lokalsamfundene skal styre mere selv
Lokaldemokratiudvalget styrkes/udvides, så der er repræsentanter for alle lokalsamfund og så det kan tage initiativer til samskabelsesprojekter, der understøtter den lokale frivillighed.

Alle borgerinitiativer bakkes op af de kommunale organer og der tilbydes facilitator-støtte
Støtte til lokale centre for kultur, kreativitet, analyse og iværksætteri

Ind-licitering i lokalsamfund af kommunale opgaver

Der skal iværksættes eksperimenter med "indlicitering": Lokalsamfunds opfordres til at definere og tage ansvar for deres egen "fælled" (ex.affalds- og spildevandshåndtering, energi, klimavenlige landbrug, naturpleje, kollektiv trafik, ældreomsorg, fælleshus, vandværk, festival). I en samskabelsesproces aftales budget, kvalitetssikring mv.

Disse mærkesager skal ses i sammenhæng med beskrivelsen i dette dokumentets 3 afsnit:

- A) Alternativets vurdering, vision og idekatalog,
- B) Kommunens vision og mærkesager,
- C) Fakta og beskrivelser

A) Alternativets vurdering, vision og idekatalog

Alternativets vurdering 🙄 😄 😐 😞

🙄 Vurdering af egen økonomi i lokalsamfund

Egebjerg forsøger at oparbejde egen grundkapital, men ellers er lokalsamfundene afhængige af små puljemidler.

😊 Vurdering af foreninger, traditioner og mødesteder

Der er mange aktive foreninger og kommunen støtter gerne initiativer. Kommunen har puljer, makeovers og fællesspisninger. Der er gode faciliteter til møder og arrangementer.

😐 Vurdering af mobilisering og involvering

Landsby-Makeover og andre projekter er gode skridt på vejen til skabelse af sammenhold. Der er imidlertid generelt problemer med at tiltrække og fastholde folk til udviklingsarbejdet.

🙄 Vurdering af formål og vision i lokalsamfundene

Igen med Egebjerg som en mulig undtagelse, er der ingen eksempler på foreninger med formål og vision, som bidrager organisatorisk til, at lokalsamfundet kan optræde som en selvstændig aktør i udviklingen.

Alternativets vision

Vision for egen økonomi i lokalsamfund

Vi drømmer om at lokalsamfund udvikler egen økonomi til drift og udvikling af fælles anliggender (=”fælleder”)

Vision for foreninger, traditioner og mødesteder

Vi ønsker at bevare og udbygge det bestående og skabe større samarbejde, både indbyrdes mellem foreningerne og andre lokalaktive og mellem lokalsamfundet og kommunen

---

Vision for mobilisering og involvering

Vi drømmer om at unge, landligere og nye tilflyttere bliver mere involveret. Det forudsætter en gruppe af lokale ildsjæle og pionerer, der tør gå forrest og tage ansvar.

Vision for formål og vision i lokalsamfundene

Vi drømmer om lokale organiseringer, der kan arbejde strategisk med fællesdrift, erhvervsudvikling, energiforsyning og andre anliggender, der peger i nye og bæredygtige retninger.

Alternativets idekatalog

Sam-skabelse: Projekter og læring

Der skal skabes læring for både politikere, forvaltning og borgere om samskabelse, 4.sektorvirksomhed og demokratisering af processer

B) Kommunens vision og mærkesager

Kommunens *Visions- og udviklingsplan 2025* har som ét af sine principper, at der skal ”engageres og involveres”. Man vil bygge videre på de stærke lokale fællesskaber og engagere både fastboende og fritidsborgere i konkrete fysiske indsatser. Det nævnes, at mange lokal- og landsbyer er i tilbagegang rent fysisk, men ved at inddrage det lokale initiativ kan der opnås forskønnelse og oprydning. Det vil bidrage til et mere positivt billede af Odsherred, samtidig med at det styrker lokal identitet, stolthed og selvforståelse. Potentialerne opridses således:

- Odsherreds decentrale struktur styrker fællesskaberne på tværs i kommunen
- De mange lokale initiativer er platforme for udvikling
- De mange gengangere i foreningerne giver synergi
- Fællesskaberne er attraktive for bosættere
- Foreningslivet udgør et redskab for sociale indsatser

Siden denne plan har Lokaldemokratiudvalget udarbejdet en ”Rammeplan for aktive borgere”, der blev vedtaget i Byrådet maj 2016. Den skal styrke og understøtte de frivillige samt inddrage frivillige, lokalsamfund og institutioner i fælles samvirker. Planen har fokus dels på at forbedre kommunikationen mellem kommunen og borgerne, dels på at involvere flere og holde motivationen oppe hos de allerede involverede. Lokaldemokratiudvalget er i øjeblikket i færd med en proces, hvor de vil prioritere mellem de opstillede forslag i rammeplanen. Herunder diskuteres det, om der er behov for en frivilliguddannelse #2 (altså ud over hvad der nu tilbydes under Foreningsfokus, et udvalg af kurser til frivillige og foreninger).

Blandt forslagene i Rammeplanen kan nævnes, at Lokaldemokratiudvalget opfordres til at tage initiativ til samskabelsesprojekter, der understøtter den lokale frivillighed. Desuden går et af løsningsforslagene for at skabe bedre kommunikation ud på at udpege en landsbykoordinator i hvert lokalmiljø. En sådan kunne også arbejde for at understøtte de lokale frivillige.

C) Fakta og beskrivelser

I kommunens *Visions- og Udviklingsplan 2025* er ”frivillighed og lokalt initiativ” vurderet således:

- Der er et stort lokalt engagement og fællesskab, især i de mindre lokal- og landsbyer, som styrker deres potentiale som aktive og spirende bosætningsmiljøer
- Lokaldemokratiudvalget har sørget for tæt forbindelse mellem beslutningstagere og borgere
- Udvalget har et budget på 400.000 kr. årligt
- Landsby Makeover har via fysiske indsatser haft en stor social effekt og styrket lokal fællesskab og initiativlyst
- Forenings Fokus tilbyder uddannelse i fx teambuilding, kommunikation og projektudvikling, hvilket har forbedret rammerne for foreningslivet

Planen nævner også en række udfordringer:

- Mange fravælger fællesskaberne og står uden for lokalsamfundet

- Foreningslivet er ikke attraktivt for de unge
- Foreningslivet evner ikke at inddrage fritidsborgerne

I Rammeplanen uddybes nogle af udfordringerne: "Nogle føler, at kommunens personale kan have for travlt til at svare hurtigt, andre føler frustration over at blive sendt rundt i systemet. Den anden vej rundt kan det være vanskeligt for kommunens ansatte at finde frem til de relevante aktive borgere, når der skal informeres om nye tiltag eller borgermøder".

I forhold til involvering nævnes især udfordringerne med at få de unge og yngre med, at få nytillføjede gjort opmærksomme på mulighederne og på at få tilstrækkelig anerkendelse for det frivillige arbejde. Uklare roller og manglende indflydelse er også en udfordring for lysten til at deltage. Ligeledes ved folk ikke altid hvor de skal gå hen med deres lyst til frivilligt arbejde.

I min egen og Hanne Tanvigs undersøgelse, "*Organisering af lokalsamfunds udviklingsarbejde*", er der fundet 29 organiseringer i Odsherred, der kan siges at beskæftige sig med lokal udvikling. Der findes naturligvis mange flere foreninger i kommunen, ikke mindst idræts- og kulturforeninger samt sociale foreninger, men de er ikke medtagede i undersøgelsen, da de er fokuserede på en bestemt interesse eller en bestemt befolkningsgruppe.

Antallet kan ikke siges at adskille sig væsentligt fra andre kommuner. Det er måske karakteristisk, at mange af foreningerne i Odsherred er relativt nye, og derfor kan ses som en reaktion på kommunesammenlægningen i 2007 eller som en direkte reaktion på Lokaldemokratiudvalgets opfordring til at organisere sig lokalt for at lette kommunikationen mellem kommune og borgere.

Vores analyse af foreningernes formål og arbejdsområder viser, at de næsten alle beskæftiger sig med det sociale i form af fælles arrangementer (afholdelse af traditioner, fester og udflugter) og også i vid udstrækning af det fysiske i form af byforskønnelse og vedligeholdelse af fælles arealer. Enkelte har endvidere fokus på at skabe synlighed og tiltrække bosættere, mens kun enkelte har et erhvervsmæssigt fokus (Egebjerg Bylaug og Odden Sætter Sejl) og ingen arbejder strategisk med partnerskaber udenfor lokalområdet.

Egebjerg Bylaug er den eneste organisering, der har udarbejdet en egentlig strategi for deres arbejde (og der pågår i øjeblikket et arbejde med at udvikle denne yderligere) – ellers holdes formålsparagrafferne i brede vendinger så som at sikre og varetage områdets interesser. Mange af de nyere organiseringer opfatter sig som koordinerende – de vil skabe overblik over områdets aktiviteter (kalender, hjemmeside), udgøre et forum for intern kommunikation og planlægning mellem foreningerne i området samt være det fælles talerør til kommunen (hørings- og dialogpartner). De ønsker udtrykkeligt ikke at være styrende, men derimod at bakke de enkelte ildsjæle og foreninger loyalt op. Det er et udtryk for at ville holde sig neutrale og demokratiske, men det betyder også, at sådanne organiseringer mangler retning og potentiale for at skabe fremdrift.